

آقای میر عماد - گرامین طوبرود پیر از او گرفتند

مخبر الملک - من کسی مستم که ملاحظه شخص میکنم هر کس مستم در دست است باید با داده شود.
حاجی محمد اسمعیل آقا - این وجه اجاره که تا باینجا رسیده است نه این که من ملاحظه بود اقبال الدوله خیانت کرده این مبلغ که حالا ملاحظه میدهند نه برای اصل است این برای اینست که چون مملکت قانونی پیدا کرد مردم مملکت شدند میخواستند در مدت شش سال آبادی کنند و اتفاق بپرند حالا عقیده پنده این است که یک کسی پیدا شد هزار خردوار علاوه میدهد چند صدان اهمیت ندارد ولی باید این صورتها را ببرند پیش وزیر مالیه هر کدام را که تصویب کرد وصل دست باو داده شود.

رئیس التاجار - وقتیکه صدیق الدوله و نصره الممالک صورت داده بودند و در مجلس مذاکره شد جمعی پیدا شدند و بان صورتی که داده بودند افزودند دوباره خود آنها حاضر شدند و همان ده و یک و ده و دو در شش سال علاوه کرده قبول کردند و برای مثال هم هزار خردوار بر عمل کرده اقبال الدوله اضافه کرده بودند ولی گفته شد که اصل منازعه میشود که او میگوید محصول را اقبال الدوله برده و اقبال الدوله میگوید آنها بردند اکنون شش ساله قبول شده حالا اقبال الدوله پیدا شده و این اضافه را قبول میکنند تا حال کجا بود و چرا قبول نمیکرد اینک میگویند بوزیر مالیه رجوع شود وزراء ما هنوز ملاحظه میکنند و نمیگویند وزیر مالیه کرا از فریاد زده که من مختار نیستم مجبورم از من بر نمی آید ولی باز ما که در اینجا نشسته ایم میگوییم و نباید برتریم مگر همین اقبال الدوله بود که برای هشت هزار خردوار جنس در دربار دعوا میکرد و بغیاز خانه نمیداد چه ملاحظه دارید و نمی گوئید.

وکیل الرعایا - با اقبال الدوله و مثل او بعدها نباید کار داده بشود.

(لایحه از اقبال الدوله در باب خالصجات به مجلس رسیده بود قرائت شد قریب باین مضمون) رتبه از طرف مجلس بتوسط وزیر مالیه رسیده بود بر اینکه چند نفر حاضر شدند و خلاصه امپیزان صورتی که دادند قبول نمائید اگر مدیر خلاصه حضرات که با ایشان گفتگو کرده بود که حاضر نیستند بدینکار داده شود بعد از صورت صدیق الدوله و نصره الممالک دیگر بواسطه گرفتاریها نتوانستیم که حاضر شویم هر چه نوشته و مهر کرده بان میزان قبول نموده ارسال شد خبری نرسید حالا دوباره عرض می نمایم که حاضریم بان میزان قبول کرده هزار خردوار هم علاوه میدهم.

حاج محمد اسمعیل آقا - از این لایحه چنین معلوم میشود که مجلس نوشته است اگر از قبول میکند مقدم است بعد لایحه که از مجلس در این باب بوزارت مالیه نوشته شده بود صورت آنرا قرائت کردند من کور بودم که اگر مدیر خالصجات حضرات با او گفتگو شود والا صدیق الدوله و نصره الممالک که حاضر شده اند داده شود.

رئیس التاجار - روزنامه های مجله را در این چند وقت اگر ملاحظه کنید معلوم میشود که آنها حق تقدم دارند و باید بانها داده شود.

حاج محمد اسمعیل آقا - من میگویم اقبال الدوله هم مقدم تر و هم مستم تر است باید با او باشد. **مخبر الملک** - باید بان کسیکه داده می شود مجلس اطمینان داشته باشد حال چون عده و کمال کافی نیست که نام این است که این ملایکه های ندارد. **حاجی محمد اسمعیل آقا** - حالا انصاف میخوامم که با مجلس این حق را ندارد که بگوید

اطمینان ندارم یا نه پس وزارت مالیه برای چیست ؟

مخبر الملک - فرست میان مشروطه که قانونش موضوعه و اداریش صحیح باشد با مشروطه که تمام ادارات متزلزل باشند حالا مابین حق را داریم .

مذاکرات روز شنبه ۱۴ رجب دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۲ رجب
معدنی قرائت کردند .
ادارل مجلس شروع شد قرائت نظامنامه وزارت داخله پس از قرائت چندین فصل صحبت از منشأ افتشاش رشت بیان آمد .

مستشار الدوله - خاطر آقایان عظام فی الجمله مسیوق است که بواسطه ترتیب انتخابات فی الجمله اختلافی واقع شده جمعی از طلاب و غیره با حاجی محمد رضا و غیره پیشنهاد میگویند که از طبقات نباشد و نیز انجمن انتخاباتی باشد جمعی از اصناف و تجار و علماء و حاجی خیامی بر این هستند که از روی طبقاتی باشد و انجمن هم ولایتی باشد در این بین هم مسئله سید احمد به میان آمد در پروز با حضور جناب رئیس در تکرار لغتاه بودیم بواسطه اسکت فتنه گفتیم انتخابات توقیف باشد تا در مجلس مذاکره شده قرار قطعی داده شود .

بهر العلوم - خوبست بفرمائید تکراراتی که از ما مورین و غیره شده و آنده شود تا خاطر آقایان مسیوق شده مشغول مذاکره شوند .

وکیل التاجار - نمیدانم ما مورینی که در آنجا رفتند بمضمون نظامنامه مسیوق بودند و از روی همان رفتار کرده اند یا نه از زمانی که رفته اند مشغول داد و رفته برای بوده اند روز جمعه وقت استخراج بوده و بعضی از آراء هم استخراج شده بود بعد چون بعضی که انتخاب شده بودند داخل نشدند این اختلاف واقع شده و در نظامنامه هم قید نشده که انتخاب از طبقات باشد حال این مطلب اهمیت ندارد فرقی ندارد مقصود اینست که این نکته را ملتفت باشند .

آقا سید حسن تقی زاده - بنده اعتقاد ندارم بفرمانند این تکرار قرائت زیرا که اغلب مطالب مسئله خانواده است و آنچه که از باب انتخابات است همان است که جناب مستشار الدوله فرمودند این مطلب هم باید در مجلس مذاکره شده قطع شود آرزوی من نظامنامه ایالتی نوشته میشد باندازه قطع شد فقط یک کلمه تعریفی که جامع مانع باشد نوشته نشده است و آنهم اینست که فرار داده شده است ایالت جانی است که مرکز حکومتی داشته باشد و چند ولایت حاکم نشین داشته باشد پس در این خصوص در باب رشت نمیتوان شبهه کرد زیرا که رشت مثل لامیجان حکومت نشین دارد و همچنین انزلی و از این گذشته باید ملاحظه مواضع را کرد و آنجا بنابر است و ثروت آنجا اهمیت دارد و مدتها در اینجا مذاکره شد که اگر یک نفر از طبقات معین شود بملاحظه انتساب آن طبقه اسباب رقابت طبقات دیگر می شود و حال آنکه وکیل وکیل همه است اختصاصی نیست این است که بعد از گفتگو های زیاد گفتیم که این نظامنامه انتخاب را بهم زده مثل سایر جاهها معمول شود و بواسطه همین بود که فرار لزوم وجود هیئتی از علماء هم وقت در مجلس شد مقصود این بود که در این خصوص مذاکرات زیاد شده پس بقیده من اینستکه هر دو لایحه را در مجلس قطع شده است .

آقای سید محمد تقی - هیچکدام قطع نشده.

مستشار الدوله - خوب است این پرو شقاز هم جدا شود بنده در قسمت اول فرمایشات جناب تکی زاده حرف دارم در اول نظامنامه نوشته شده بود که هر جا مرکز حاکم باشد آنجا ایالت است ولی بعدها بوجوب تجربه دیدیم اسباب فتنه میشود و میشود ماملکت را دو قسم فرض کنیم زیرا که خرابان را با رشت نمیتوان مقایسه کرد پس خوبست سه قسم فرض شود یک ایالت و یک قسم ولایت نمره اول مثل رشت قسم دیگر ولایت نمره دوم .

حاج محترم السلطنه - ایالت و ولایت راجع بجزایر است در ایران از قدیم آنجا همانی را که فرمان فرما نشین بوده مثل آذربایجان و خراسان و کرمان و بلوچستان ایالت میکنند بجهت اینکه حکومت در تحت حکم فرمانفرما بوده ولی گیلان در بر وجود در عداد ولایات نمره اول بوده و هیچوقت دیده نشده که فرمانفرما داشته باشد . اگر بنا باشد آنها فرمانفرما فرستاده شود مازندران اهمیتش بیشتر است زیرا که آنجا مثل اصل و بازرگانی و اشرف و غیره شهر دارد و تاکنون هر چه در اثری ولایجان و غیره از طرف حاکم بوده آنها را نایب الحکومه میکنند .

آقای سید حسن تقی زاده - بنده عرض میکنم اشتباه کرده اند آنچه که گفته اند بر حسب جغرافیا اشتباه شده رشت را ایالت نوشته اند در هیچ جا جابلو نیست که نسبت بفاک قسمت میکنند و او را ایالت بگویند بلکه اصلا این اسم از روی اهمیت بربک محل از جهت ثروت و تجارت و غیر آن است .

وکیل التاجار - اگر از حیث وسعت میگویند خیلی صحراهای کم بزرگ داریم اگر از حیث تجارت میگویند سالی پانزده کرور مال التجاره از آنجا خارج میشود و انزلی حاکمش سردار منصور است و نایب الحکومه از جانب سردار منصور در آنجاست .

دکتر ولی الله خان - این صحبتها که میشود تقریباً نباید بشود بفرمایش آقای تقی زاده مطلب گذشته است ولیکن اصل مطلب را باید گفت تقسیم بر دو قسم است یکی طبیعی و یکی سیاسی تقسیم طبیعی از روی کوه و صحرا و آب و غیره است سابقاً تقسیمات از روی طبیعی بود ولی حالا چون کار های حکومت بسیار است پس باید روی هم ریخته یک تقسیم صحیح بکنند بدون تفاوت و تقسیم سیاسی همیشه نسبت بفاک است از روی تساوی .

رئیس - اینطور که شما گفتید آرزمان که بخواهیم گیلان را بطور تساوی قسمت کنیم باید بر چندین حکومت نشین قسمت کنیم .

حسام الاسلام - اینها تمام اختلاف انظمی است مطلب دیگر است حاجی آقا رضا در آنجا مشغول فتنه است سید نصر را ریخته است بجان مردم بیله را توقیف کرده اند ضرر این کار آخر بدولت وارد خواهد شد بنده عرض میکنم یک نفر مسلمان از اول یک خط را صحیح می رود ولی معلوم نیست مصمم باشد شاید در آخر بقط برود حاجی میرزا محمد رضا اول خوب بود ولی حالا فرض دیگر دارد باید او را تبعید کرد مالیات زمین مانده فردا هزار قنار بر این تأخیر مالیه مترتب خواهد شد کسی که تعزیر کرده او را باید مجازات داد .

مخبر الملک - بعد از آنکه مجلس یک قانونی میگذارد باید مجری شود و اگر یک وقتی اختلافی پیدا شد اول باید آنچه نوشته شده دوباره

در صورت ملاحظه شود اگر معنی با لفظ مطابق
باشد آنوقت در مجلس ملاک ره شود اگر دقتی در
موظفانمانه بقصد که کیلان ولایت است نه ایالت
دیگر محتاج باین گفتگوها نیست من ثابت میکنم
که آنجا ولایت است آن وقتی که این نظامنامه
را می نوشتیم نظرم آن بوسمت خاک بود اگر
کیلان ایالت بود تاکنون انزلی حدی داشت
انجمن ترتیب بدهد فقط حق یک انجمن بلدی دارد
باید این مطلب را متاثر کرد که بعد ها دچار فتنه و
فسادی نفوس چیزی که هست بنده میگویم هجالت
پواصه تحریکات که شده جزئی تشریحی داده شود
باینطور که انتخاب بر دوازده نفر باشد شش نفر
کم است .

حسام الاسلام - بنده هم رای شمارا تصویب
میکند که دوازده نفر انتخاب شوند شش نفر از خود
رشت و شش نفر از اطراف .

آقا سید حسن قلی زاده - اینکه گفتید رای
تمام بر این است اگر بظاهر است که هیچ و الا
رای تمام اینطور نیست اما فرمایش حسام الاسلام
تمام صحیح است در جای خود این که آنجا دودسته
هستند من هیچ کدام را نمی شناسم ولی یکدسته
حرفی صحیح باشد و تمسک صحیح باشد نمیدانم
اما این که گفتید در نظامنامه تشریحی داده شود آنجا
ولایت است چنین نیست هر مطلبی را که مجلس رای
داده نمی شود تغییر بدهد بندهما هر مطلب بریدی
که و از این می شود همینطور اسباب اشکال خواهد بود
این مسئله بطی ندارد باینکه در این موقع یکی از
دیگری میخواهد پیش بیفتد .

حسام الاسلام - بعد از آنکه قانون داشته
باید دیگری این حرف نیست که یکی پیش بیفتد یا
پس بیفتد .

حاج میرزا ابراهیم آقا - قانون که نوشته شد
مگر نباید مجری شود .

حسام الاسلام - گفتگوی من در رفع
نساز است باید او را جلو گیری کرد کار بایالت
و ولایت نداریم .

حاج محشم السلطنه - باین ترتیبی که
میگویند این ترتیب در نظامنامه داخله ملاحظه
شود که یک وقتی شاید این مملکت بترتیب صحیح
در بیاید و آن این بود که نظر این نظامنامه کلیه
ب تقسیم ولایات باشد حالا اگر نظر تان باشد باینکه
شهر را یک ولایت فرض کرد و آن وقت این نظامنامه
داخله مفید فائده خواهد شد .

حاج میرزا ابراهیم آقا - عرض بنده این است
آنچه در نظامنامه ایالت نوشته شده باید مجری شود و
اشخاص را نباید ملاحظه کرد .

حسام الاسلام - حسه طولانی بیخ قطعه است
پس باید بیخ انجمن باشد .

آقا سید حسن قلی زاده - اگر لایحه جان شهر
است کیلان ایالت است .

مخیر الملک - اینطور نیست میخواهید الان
قانون را بخواهیم گذشته عرض بنده این است که
مصلحت غیر از قانون است در انزلی نباید انجمن
ولایتی باشد فقط بایست یک انجمن بلدی باشد
(بنظامنامه ایالتی رجوع کردند و قدری از آن
را خواندند) از این قرار کیلان ولایت است
نه ایالت .

وکیل التجار - آن ترفنی که در اول
نظامنامه در باب ایالات و ولایات نوشته شده آنرا
بخوانید .

احتمال الاطیاء - خوب است رای بگیرید

آقا سید حسین - محتاج برای نیست .

حسام الاسلام - این قوانین بالاتر از قوانین
انبیاء نیست قوانین آنها در موقع ناسخ و منسوخ
دارد آنجا سرحد است خوف مزاح خطر می رود تمام
انجمنهای جزو باید بسته شود .

آقا میرزا سید محمد مجتهد - ما تمام
جمع شدیم و جانهای خودمان را در معرض خطر
گذاردیم که یک خدمتی بملک بکنیم و نتیجه آن
این شد که این مجلس فراهم شد ولی حالا این
تعدد انجمنها و بعضی از و کلاک صحت اعتبارنامه
آنها معلوم نیست طوری اسباب اختلال شده است
که نزدیک است مملکت از دست برود در همین
نهران هفتاد انجمن ترتیب داده شده این انجمنها
نتیجه اش این است که باید اتفاق کنند و موجبات
ترقی و آبادی مملکت را فراهم نمایند نه اینکه
در امورات سیاسی مملکت دخالت کنند دیگر در خصوص
و کلا مسامحه میکنند سابقاً گفتیم که جمعی از و کلا
هستند که بتقلب و کیزل شده اند اینها را باید تعقیب
نمود اعتبار نامه های آنها را رسید جمعی دیگر هزار
گونه تقلب میکنند تمام مفاسد از این جهت در مملکت
می شود .

(جمعی گفتند خائن را همین فرمائید)

آقا میرزا سید محمد مجتهد - تمام را
خودتان میشناسید .

آقا سید حسین - در تلگرافی که دیشب از
رشت رسید و فرانت شد اشاره شده که این فتنه
از طهران تحریک شده و کبیل رشت سه نفرند
خودشان معین نماید که این تحریک از کجا شده
است گویونی هم باید تشکیل شود که رسیدگی
باعتبارنامهها بشود .

رئیس - من پسایر مطالب کار ندارم
این ها که میگویند انجمن باید زیاد باشد
خیلی خوب ولی نه باین طور که حکم کنند سر مردم
را ببرند .

مخیر الملک - در هیچ جای دنیا معمول
نیست که انجمن در امورات سیاسی مداخله نماید
بلکه باید در امور صناعت و تجارت وغیره گفتگو
نمایند . اگر اول در طهران یک دو سه انجمن صحیح
دایر شده بود هیچ نسبت باین ترتیب نداشت حالا هر چه
مستبد هستند بایست مشروطیت انجمن دایر نموده اند
اسباب مفاسد شده اند .

آقا میرزا سید محمد مجتهد - باید
رفع مفاسد این انجمن ها را بکنید و الا موجب
هرج و مرج مملکت خواهد شد شخص نانوا انجمن
میکند که نانرا بره قیمتی که میخواهد بفروشد این
چه انجمن است .

آقا سید مهدی - فرمایشات حضرت حجة
الاسلام تمام صحیح است ولی اینطور که از روی
تعمیم فرمودند به تمام و کلا بر می خورد باید معین
شود که خائن کیست این تلگرافی که از رشت آمد
باید تعقیب شود که محرک کی بوده است .

وکیل التجار - بایست استنطاق شود تا
معلوم گردد .

حاج محمد اسمیل آقا - تمام انقلابات
رشت از شخص شما است .

آقا میرزا سید محمد مجتهد - چنانچه
نفر از و کلا هستند که اعتبار نامه آنها از روی
تقلب شده باید رسیدگی شود چند نفر هم هستند

که مفرض هستند تا چاره آنها نشود و اصلاحی در
امر این انجمن ها نشود کار درست نمیشود .

آقا سید مهدی - کمان بنده این است
ماموزی که بست رشت رفته است از همه بی غرض
تر باشد همان تلگراف مامور خوانده شود .
(تلگراف مامور رشت فرانت شد) مشعر بود بر
اینکه بعد از ورود شروع بکار کردیم تا اواسط
کار هم خبری نبود بعد گویا از طهران نوشته شده
است که غیرت کشید نگذارید رشت جزو ولایات
محسوب شود این است که این اختلاف ظاهر شده
است .

آقا سید محمد تقی - آنچه از این تلگراف
معلوم میشود این است که این تحریک از طهران بوده
باید معلوم شود که مکتوبی بوده یا تلگرافی .

رئیس - در نظامنامه نوشته شده که شش
نفر انتخاب شوند ولی معلوم نشده است که از روی
طبقاتی باشد یا خیر حالا آنچه می بینیم نزدیک است
نساز شود حالا نباید بگوییم که حتما همین طور
باشد اصل فساد بواسطه این شده است که هزار
رای از اصناف داده شده است و از سایرین پانصد
رای بدیدی است یا صد رای مقالی با هزار رای نمیکند
و بنا بر این تمام و کلا از اصناف خواهند شد عجالا این
مطلب اهمیت دارد یا نه ؟

آقا میرزا فضل علی آقا - آیا این مجلس بجهة
مصلحت است یا مفاسد در قانونی هر گاه مجلس رای
داد و تا بست و چهار ساعت مفاسد آن معلوم شده
آیا باید آن رای بر گردد یا نه در این خصوص که
باطبیقات نباشد و با افراد باشد در هیچ جا انجمن مرتب
نخواهد شد آنوقت و کلا تجار و علماء از میان
می رود و هرج و مرج میشود امروزه که این مفاسد
معلوم شد باید انتقادات را در طقات قرار داد تا
رفع شود .

آقا میرزا محمود - ده ماه است که این مجلس
زحمت کشیده و اتصلا گفته شده که تکلف مجلس
وضع قانون است این اهل قانونی است که از مجلس
در آمده است پس نباید بجهة چند نفر قانون را هم
زد دیگر چه نتیجه بران نوشتن قانون مرتب میشود .

حسام الاسلام - من میگویم حاج محمد رضا
و غیره خوب ولی در اجرای این قانون مابقی بخارجه
ضرر وارد می آورد که بیله آنها را توقیف نموده اند
اصباب خسارت دولت خواهد شد .

حاج امام جمعه - اگر در خصوص مسئله
رشت که ایالت است یا ولایت مجلس رای داد نباید
تغییر بکنند ولی در خصوص نظامنامه انجمن های
ایالتی از باب انتخاب از روی طبقه رای داده شد
باید باطبقات باشد اگر نباشد اسباب فتنه خواهد شد
باید امروزه مناظر انتخاب طبقاتی باشد .

آقا سید محمد جعفر - ما نباید بموجب قانون
اسلام رفتار نماییم با عقائد تمام علماء بعد از پشت
حضرت رسول ص تمام احکام حاضر بود ولی باقتضای
وقت بتدریج در موقع اجرا گذارده شد حالا شما
میخواهید که باین مفاسد بگذراند همه را مجری نماید
نمی شود .

آقا شیخ حسین - ما نباید در همه جا تقلید
از خارجه بکنیم حالا تغییر طبقاتی مضر است به
مملکت ما نباید تغییر بدهیم تا وقتی که اقتضا کند .
رئیس - حضرات در رشت منتظرند ملامت اکر ات

هم باندازه شد حالا باید رای گرفته شود .

حاج امام جمعه - مکعبه از مجلس صادر شد ناضی ندارد .

آقا سید محمد تقی - تمام فرمایشات آقای حاج امام جمعه صبیح است تلگرافی هم الان از رشت رسیده قرائت میشود فرات شد فریب باین مضمون بتوسط آقای تقی زاده و حاج میرزا ابراهیم و حاج میرزا آقا اینکه آنچه از مجلس صادر شد نباید برگردد معلوم است که ماجز خدمت به ملت فرضی نداریم رای مجلس نباید برگردد دیگر این که اموال تجار در معرض تلف است اگر از جان و مال ما گذشته اند که هیچ والا فکری کنید خیلی مشکل است که مردم زیر بار بروند .

(امضاء)
جمعی از تجار آذربایجان مقیم رشت
رئیس - چون در تلگراف خانه پرسیدند که این ماده مبهم است چه باید کرد من جواب دادم چون معلوم نیست طبقاتی باشد و غیر از این چاره نیست زیرا که اصناف کلیه یک ملاحظه اگر طبقاتی باشد اینها مایل نیستند .

حاج سید عبدالعزیز هشهانی -
اول که مجلس میخواست تأسیس شود ترتیباً انتخابات بجه طور بود مگر طبقاتی نبود حالام همانطور باشد این افتشاش اختصاص برشت ندارد در خراسان هم بجهت همین انتخاب افرادی اسباب تنه خواهد شد عجالت چند سالی همین نظامنامه اول را معمول دارند تا بعد هر طور مقتضی شود رفتار شود .

مخیر الملک - میخواهم توضیحی بدم بعد رای خود را بگویم .
جمعی از آقایان گفتند که رای مجلس برنی - کرد این ترتیب هین استبداد است زیرا که شاید قانون ناقص یا موجب فساد باشد آنوقت خود مجلس آنرا نسخ میکند و در باب انتخابات هم باید طبقاتی باشد و عدد منتخبین هم ۱۲ نفر باشند .

حاج امام جمعه - اشتباه نکنید مقصودم این نیست که احکام مجلس منسوخ نشود بلکه مقصود من اینست که رای یکماده که یک رای داده شد تکذیب نکنند .

آقا میرزا محمود - اگر طبقاتی بخواهد بکنید بی اعتدالی میشود زیرا که اصناف باینکه عده آنها زیاد است یک نفر معین میشود و از طلاب هم با کسی عده یک نفر معین میشود .
رئیس - این عین عدالت است زیرا که همه طبقات ذی حقتند .

آقا شیخ یوسف - در باب انتخاب انجمن ها یک ترتیبی نظام السلطه قرار داده بد نیست و تلگرافاً اطلاع داده اند خوب است خوانند شود .

رئیس - دورای باید گرفته شود یکی اینکه بیلان را باین اغتشاش آبا باید ابالت فرض کنیم یا ولایت و یکی هم در باب انتخابات چون در نظامنامه مبهم است به بنیین طبقاتی باشد یا بعموم افراد حق داده شود و نیز جمعی اینجا میگویند که اگر رای داده شود که رشت ولایت است عده منتخبین دوازده نفر خواهد بود .

مستشار الدوله - در انجمنهای ولایتیکه گفته شده کشتش نفر منتخب باشد این شش نفر از خود ولایت است از اطراف هم شش نفر خواهند آمد و اینکه گفته دوازده نفر باشد مقصود این است که از

شبه ولایت ذیل کمنتر باشد البته انصاف نکند در خصوص ابالت بودن یا ولایت بودن رشت رای گرفته شد .

رای پرو لایت بودن ۷۲ .
رای برخلاف آن ۶
ورقه امتناع ۲ .

رئیس - این رای دوم از برای این است که انتخابات و کلای انجمن از روی طبقات باشد یا از روی افراد .

آقا میرزا فضلعلی آقا - رای تمام شد بکری چرا ملاحظه میشود .

حسام الاسلام - این طبقات در شهر است ولی از معاملات از هر معنی باید یک نفر بیاید .

مخیر الملک - نظر باین ترتیبات و بلاطه اینکه در رشت طبقه شاهزادگان و قاجاریه حکم است خوب است شاهزادگان و همین یک طبقه باشند در عوض اصناف دو نفر انتخاب نمایند رای گرفته شد بجهت طبقاتی بودن ۷۵ .

برخلاف آن ۶ . (مجلس ختم شد)

مذاکرات روز یکشنبه ۱۵ رجب دارال شورای ملی

مذاکرات روز شنبه ۱۴ را آقا سید محمد تقی قرائت کردند

شروع بقرائت نظامنامه وزارت داخله شد پس از قرائت چندین فصل رقمه از طرف وزارت داخله رسیده بود قرائت شد فریب باین مضمون تلگرافی از طرف شاهزاده فرمانفرما رسیده بود امروز صبح بتوسط تلفون با آقای حاج امام جمعه گفته بودم که فرستاده میشود اینک فرستادم که بداند اقدامات لازمه شده و کوتاهی نخواهد شد شاهزاده هم اقدامات لازمه خود را بیجا آوردند حالا هم در صاحبقرانیه معززی ایله را حضوراً پای تلگراف حضوری خواسته ام که تاکیدات لازمه بشود تلگرافی هم از طرف احتشام السلطنه رسیده که زکی پاشا طرف ارومی آمد تا وقتی که او برسد کمیسیون ایرانهم خواهد رسید و عدل تصفیه خواهد شد تلگرافی هم از ارومیه رسیده آن هم فرستاده شد ملاحظه فرمائید (از ساو جیلاغ حضور برنس غلام السلطنه در خصوص عدم امنیت وکیل شهبند از باب امنیت تبعه عثمانی اول عثمانی آنجا شهید رومی ندارد تانی او فاتی که اگر اوده شایر تبعه ترک متجاوزین عثمانی میخواهند آنجا نقطه نمایند تبعه عثمانی امنیت خواستند بنده هم نه فقط برای آنها بلکه از برای عموم امنیت فراهم آورد . اگر هم در دهات اتفاتی افتاده بواسطه وحشیگری متجاوزین بوده فعلا استمداد میرسد حتی الامکان هم کوشش داریم باقیال بیژر والاعلی حضرت انشاء الله و تر خواهد افتاد (نوری محمد حسین) تلگرافی از طرف شاهزاده فرمانفرما بعنوان وزارت داخله رسیده بود قرائت شد فریب باین مضمون از تبریز حضور انبک اعظم اقداماتیکه پندار در بدنه به تبریز شده برض میرساند بواسطه اقدامات سردار مقتدر یک اندازه اطمینان حاصل گشت سه نوح مراغرا طرف ساو جیلاغ گسیل سوار چار دولی حاضر شد چند نوح هم بجهت ارومی حاضر خواهد شد استمداد میشود سرباز و سوار خمس هم زودتر حرکت نمایند باوجود آن تاکیدات در حرکت نوح از غوی گویا تا کنون حرکت نداده اند و اهالی خوی مانع هستند ولی حالا تلگراف شد اقدام خواهند نمود (فرمانفرما)

حاجی امام جمعه - تلگرافات متجیل را بنوعی اندر اکت گفته مشر بر اینکه قتنه مستبدین شده و برگزیده و از هر جهت در صدد تقرب هستند و هر چه زودتر لازم است در این خصوص از طرف مجلس اقدامی بشود .

حسام الاسلام - حاج محمد رضا و شریعتدار مشغول قتنه هستند آنها باید تبعید شوند .

حاجی محمد تقی - بجهت منم کاغذی رسیده مثل همان است که حسام الاسلام در روز گفتند .
حاج محمد اسماعیل آقا - منصرف بکاغذ نیست معصوماً آدم درستی امروز آمده خانم است کاملاً از تفصیل آنجا اطلاع دارد میخواهد تحقیق کنید .

مستشار الدوله - محتاج باینها نیست مادو نفر مامور محترم در آنجا داریم تا کتون هم از آنها چیزی ندیده ایم و این تلگرافات طرفین هم مناط اعتبار نیست .

رئیس - میخواهند در رشت انجمن ابالتی باشد و هر جائی یک انجمن متعقد گردد و دیگر اینکه می خواهند انتحاب عمومی باشد که هر کس را میخواهند بیل خودشان انتخاب کنند .

حاجی میرزا ابراهیم آقا - از اول نظامنامه که نوشته بودید حق با آنهاست چرا آنطور اجراء نمی شود .

رئیس - آرزوی معین نشد هر قانونی که مفسد اش ظاهر شود نسخ میشود .

حاج میرزا ابراهیم آقا - پس آنها معق هستند نه اینکه آنها اشرار و مفسد باشند .

حسام الاسلام - حاج محمد رضا مشغول شرارت است باید تبعید شود حاجی میرزا محمد رضا پسرش فرستاده بجنجیل و در آنجا قتنه میکند نمیشود در هر دهی یک انجمن تشکیل شود و حکم پسر بریدن نمایند .

حاجی معین التجار - رشت از ابتدای مشروطیت تا کنون ساکت شده اگر دوز روز هم آسوده بوده باز افتشاش شده لایذ از مجلس یک ماموریکه در حقیقت مقبول عامه بود فرستاده شد حال ملاحظه کنید به بنیید مامور چه کرده (تلگرافی از مامور رشت رسیده بود قرائت شد فریب باین مضمون) حضور انبک اعظم مقرر شده بود اسامی اشخاص معر کین عرض شود میرابوطالب و غیره اینها معرک هستند با هم مشروطیت طلبی قتنه میکنند باید تبعید شوند سایرین فراد خواهند نمود چهار نفر هم جزواهل علم هستند که دوفتر از آنها سابق کبیل تقبلی بودند حاج آقا بزرگ رسید عبدالوهاب رسید احمد و یک نفر دیگر اینها باید از طرف مجلس احضار شوند بعد از طرف حضرت اشرف هم تلگراف شود در باب آن اشاره میکنم در تلگراف برسد تبعید شوند خودشان فراد می نمایند شخصی را بتهمت اینکه بانجمن بد گفته حکم نموده اند اودا سر برینند بعد از آنها و اطاعت کرده اند عرض هرج و مرج فریبی است .

حاج معین التجار - از این اقدامات معلوم است تولید چه اشکالاتی خواهد شد بستن دکاکین جواب خارجه رانی دهد .

حاج امام جمعه - در اینکه اینها بد کرده اند بمنجیل آمده اند شهه ندارد حالا باید توییح و ملات شوند و برگردند .

حاج معین التجار - بکمال است که نصیحت میشود فائده ندارد .

حاج امام جمعه - آنها هم در این مورد